

Konkurrenceevne er ikke bare konkurrenceevne

Børsen den 16 november 2023

Begrebet konkurrenceevne, og problemer med den, er tilbage i den offentlige diskussion. Ifølge Infomedia er begrebet blevet nævnt i 82 artikler i landsdækkende medier den sidste måned. Dansk Industri og Dansk Erhverv har for eksempel begge kritiseret regeringens skattereform for at svække konkurrenceevnen.

DI's europapolitiske chef, Rikke Wetendorff Nørgaard, udtrykte også den 6. november sin organisations holdning - at EU's økonomiske politik skal have fokus på øget konkurrenceevne. Man skal dog holde tungen lige i munden, når man bruger begrebet, der misforstås forbløffende ofte af politikere og meningsdannere.

Definitionen på dansk konkurrenceevne er danske virksomheders evne til at afsætte varer og tjenester i international konkurrence. Den evne hænger i høj grad på de internationale priser og valutakursen og manifesterer sig i handelsbalancen.

Som vismændene understregede i deres produktivetsrapport i 2017, er konkurrenceevne derfor et begreb, der kun giver mening i en diskussion af konjunkturer og konjunkturpolitik.

Et overskud på handelsbalancen, der ofte tolkes som et tegn på god konkurrenceevne, er ikke en gang utvetydigt godt. Store plus på handelsbalancen kan således indikere, at Danmark har et problem med at tiltrække udenlandske investeringer.

Det er derfor misvisende, når folk bruger ordet 'konkurrenceevne' om forhold på langt sigt. Ser man på virksomheders indtjeningssevne på internationale markeder, kommer det på sigt kun til at handle om én ting: Produktivitet.

I international konkurrence er det dem, der er dygtigst, der trives. I det lange løb er der intet, der kan opveje lav produktivitet.

Det er også grunden til, at man ikke skal være nervøs for den amerikanske Inflation Reduction Act, som Nørgaard ser som trussel mod dansk konkurrenceevne. På trods af navnet er præsident Bidens lovkompleks faktisk gammeldags industripolitik, som man forsøgte sig med for 50-60 år siden.

Både indsigter fra forskning og erfaring viser klart, at industripolitik ikke øger produktiviteten.

Som den israelske økonom Arye Hillman beskrev i starten af 80'erne, er det de mindst produktive virksomheder, der har størst incitament til at bruge politik til at fremme forretningen.

Produktiviteten lider derfor ofte, når stater gennem industripolitik støtter særinteresser, der i forvejen har et produktivetsproblem.

Man kan måske undskylde, at Nørgaard, der ikke er uddannet økonom, forvirrer begreberne, men hun er desværre eksempel på et bredere fænomen: Begreber som konkurrenceevne bliver brugt i flæng og ender med at skabe mere forvirring end indsigt i den økonomiske debat. Uden klar forståelse ender man for eksempel med organisationer, der plæderer for europæisk industripolitik.

Men hvis USA vælger at skyde sig i foden med industripolitik, er der ingen grund til, at Danmark følger trop.

Christian Bjørnskov